

Barbara Lesničar, Zavod Republike Slovenije za šolstvo

LINPILCARE: UČITELJEVO RAZISKOVANJE LASTNE PRAKSE

Večina člankov skrbnikov, ravnateljev in učiteljev je nastala v okviru projekta *Linpilcare*, ki ga je financiral Erasmus+ KA2, projekt 2014-1-BE02-ka201-000432. Njegov glavni namen je bil učitelje usposobiti za raziskovanje lastne prakse ob pomoči podatkov iz razreda in izsledkov znanstvenih raziskav. Šlo je torej za tri pomembna področja, ki v zadnjih letih vse bolj postajajo temelj učiteljevega poučevanja. Prav tako je projekt posebej poudarjal vrednost učečih se skupnosti, ki učiteljem ponujajo priložnost za deljenje izkušenj, reševanje problemov ter dilem in ne nazadnje omogočajo strokovno rast slehernega učitelja. Hord (1997) takšno skupnost opredeljuje kot »kraj, kjer učitelji skupaj raziskujejo, kako izboljšati svoje poučevanje na področjih, ki so pomembna zanje, in nato uvajajo, kar so se naučili«.

Projekt je trajal dve šolski leti, v njem pa je sodelovalo šest kozorcijskih partnerjev, in sicer AlmadaForma Training Centre, Almada, Portugalska; Catholic Education Flanders, Belgija; Dene Magna School, Združeno kraljestvo; Fontys University of Applied Sciences, Nizozemska; Zavod RS za šolstvo, Slovenija; University of Tartu, Estonija.

V Sloveniji je v projektu sodelovalo enaindvajset osnovnih in srednjih šol, ki so se odzvale povabilu Zavoda RS za šolstvo.

učiteljevo raziskovanje lastne prakse kot posebno zvrst, ne popolnoma drugačno od sistematičnega raziskovanja poučevanja, vendar z nekaterimi posebnostmi«. To ne pomeni nujno, da ima slednje manj zahtevne kakovostne kriterije, temveč da ima znanstveno raziskovanje kriterije, ki niso najbolj primerni za vrednotenje kakovosti učiteljevega raziskovanja.

Kot že omenjeno, na Nizozemskem vsi bodoči učitelji v času študija izkusijo raziskovanje učiteljeve prakse, vendar le manjšina to počne tudi po diplomii. Predpostavljamo lahko, da je v nekaterih primerih to rezultat preveč stroge rabe znanstvenih kriterijev kakovosti, ki jih kasneje učitelji v svoji praksi ne uporabljajo več. Po naših izkušnjah je skoraj nemogoče najti ustrezno ravnotežje med reševanjem resničnih problemov v šoli in raziskovanjem, ki je lahko podvrženo tudi znanstvenemu preverjanju kakovosti (kot predlagata Shavelson in Towne; 2002).

VPELJEVANJE OBLIKOVANJA KOT RAZISKOVANJA

Če sledimo toku misli in se trudimo spodbuditi raziskovanje kot način za opolnomočenje učiteljev, da bi izboljšali svojo lastno prakso, bi priporočili model, ki je usmerjen v preoblikovanje učiteljevega raziskovanja lastne prakse v procese, ki (1) so za učitelje bolj naravni in primernejši za pedagoški vsakdan in ki (2) ne vsiljujejo znanstvenega raziskovanja kot vzorčnega. Vsekakor lahko »oblikovanje«

kot oblika raziskovanja in učenja inovativnih strategij za učitelje ustvari temelje za razvoj ustreznega alternativnega modela za učiteljevo raziskovanje, vključujoč reševanje problemov, omenjenih v prejšnjem odstavku.

Poudariti želim, da ideja, da lahko pedagoška praksa mnogo pridobi z načinom dela in učenja v oblikovanju, prav gotovo ni nova. V zadnjih letih so mnogi avtorji oblikovanje omenjali z različnih perspektiv. Schön (1985) je npr. predlagal, da se lahko profesionalni razvoj »refleksije v procesu« (angl. *reflection-in-action*) zgleduje po »oblikovalskih študijih«, ki se uporabljajo v času študija arhitekture. Tripp in Bichelmeyer (1990) sta kot metodologijo oblikovanja predlagala hitro »simulacijo končne oblike« (angl. *prototyping*), ki izvira iz področja oblikovanja, tehnologije in tehnike.

OBLIKOVANJE

Na področju tradicionalnih oblikovalskih disciplin že dolgo potekajo razprave o odnosih med oblikovanjem in raziskovanjem. Še posebej na področju arhitekture se zdi to nikoli dokončana debata. Razpravljavci menijo, da bi moralo biti oblikovanje razumljeno kot intelektualno podjetje; oblika štipendije (Cross, 2001). Koncept »oblikovanja kot raziskave« (Lawson, 2002; Ehn in Löwgren, 2004; prim. 'research through design', Gaver, 2012) je v tem kontekstu uporabljen za razpravo o vrednosti oblikovanja na akademski ravni.